

UDK 902

ISSN 0350-0179 (print)
ISSN 2545-4358 (online)

BALCANOSLAVICA

45

2016

vol. 45
Issue 1-2

BALCANOSLAVICA VOLUME 45, ISSUE 1-2, pag. 1-207, PRILEP, 2016

UDK 902

ISSN 0350-0179 (печатено)

ISSN 2545-4358 (електронски)

BALCANOSLAVICA

45

2016

Главен уредник и редактор:
Ели ЛУЧЕСКА

Членови на редакција:
Виолета КРСТЕСКА, Владимир КАРАЏОСКИ,
Бранислав РИСТЕСКИ, Атанас АТАНАСОСКИ,
Звонко ДИМОСКИ, Орданче ПЕТРОВ,
Христијан ТАЛЕВСКИ

Издавач:
ЈНУ Институт за старословенска култура - Прилеп

Уреднички одбор:

Ели ЛУЧЕСКА (Прилеп)
Андреј ПЛЕТЕРСКИ (Љубљана)
Данијела БИРТ КАТИЌ (Задар)
Виолета КРСТЕСКА (Прилеп)
Богуслав ЖЕЛИЊСКИ (Познањ)
Иванка ГЕРГОВА (Софија)
Роберт МИХАЈЛОВСКИ (Мелбурн)

Технички уредник и секретар:
Орданче ПЕТРОВ

Лектор на македонски јазик:
Виолета КРСТЕСКА

Компјутерска обработка:
Орданче ПЕТРОВ

Печати:
АЦЕТОНИ

Тираж
200

ЈНУ Институт за старословенска култура - Прилеп
ул. Кичевско Цаде, бб. 7500 Прилеп, Р Македонија
balcanoslavica@isk.edu.mk
journals.isk.edu.mk

Изданието е финансиски помогнато од
Министерството за образование и наука на Република Македонија

UDK 902

ISSN 0350-0179 (print)
ISSN 2545-4358 (online)

BALCANOSLAVICA

45

2016

Editor-in-Chief:
Eli Lučeska

Editorial committee:
Violeta KRSTESKA, Vladimir KARADŽOSKI,
Branislav RISTESKI, Atanas ATANASOSKI,
Zvonko DIMOSKI, Ordanče PETROV
Hristijan TALEVSKI

Publisher:
PRI Institute of old slavic culture - Prilep

International editorial committee:

Eli LUČESKA (Prilep)
Andrej PLETERSKI (Ljubljana)
Danijela BIRT KATIĆ (Zadar)
Violeta KRSTESKA (Prilep)
Boguslaw ŹIELINSKI (Poznań)
Ivanka GERGOVA (Sofia)
Robert MIHAJLOVSKI (Melbourne)

Techniocal editor and secretary:
Ordanče PETROV

Macedonian proofreading:
Violeta KRSTESKA

Computer layout:
Ordanče PETROV

Print:
ACETONI

Copies:
200

Institute of Old Slavic Culture - Prilep
adress: Kichevsko Dzade, bb. 7500 Peilep, Republic of Macedonia
balcanoslavica@isk.edu.mk
journals.isk.edu.mk

This publication is financially supported by
the Ministry of Education and Science of Republic of Macedonia

Меѓународното списание *Balcanoslavica*, континуирана едногодишна периодична публикација во издание на ЈНУ Институт за старословенска култура – Прилеп, почнувајќи од 2016 г. со том 45 (број 1-2), ќе излегува двапати годишно. Оваа промена е во прилог на стекнување - фактор на влијание на списанието и достапност до поширок специјализиран аудиториум, како и привлекување на поголем број еминентни истражувачи од областа на хуманистичките и општествените науки на глобално ниво, коишто ќе ги претставуваат најновите проучувања, прелиминарни извештаи, дискусии, расправи, прикази и рецензии од областите на археологијата, историјата, историјата на уметност, науката за јазикот, славистиката, етнологијата, антропологијата, религијата и т.н.. За таа цел, истовремено, освен во печатена, *Balcanoslavica* започнува да излегува и во електронска форма, користејќи го *Open Journal Access*, софтверот за индексација на научни и стручни списанија во светски размери.

Интердисциплинарниот карактер, како на нашата институција така и на списанието, и понатаму е основниот белег кој му дава нијанса на комплексност и посебност што се огледува и во научните трудови претставени во овој том, поврзани со хронлошко-тематското милје на развој на културата, уметноста, историјата, ракописното наследство, религијата.

Од редакцијата

СОДРЖИНА - CONTENT

		ПРИЛОЗИ / ARTICLES
Александар МУРГОСКИ	11-27	ГЛАВНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ НА РАНИОТ НЕОЛИТ ВО ПЕЛАГОНИЈА
Душко ЦВЕТАНОВ	29-42	РАЗВОЈ НА СРЕДНОВЕКОВНИТЕ НАСЕЛБИ ВО СТРУМИЧКИОТ РЕГИОН (XI -XIV ВЕК)
Васил ЃОРЃИЕВ-ЛИПКИН	43-62	БЕЛЕШКИ ЗА СЛОВЕНСКИ РАКОПИСНИ КНИГИ И ГРАЃАНСКО, ПРАВНО-КАНОНСКИ ТЕКСТОВИ СО ПОТЕКЛО ОД СТРУМИЦА И СТРУМИЧКО
Adisa LEPIĆ	63-72	STAROSLAVENSKA TRZNA/TRIZNA I NJENI TRAGOVI U TOPONOMASTICI, NADGROBNIM SPOMENICIMA, OBIČAJIMA I VJEROVANJIMA DANAS
Владимир КАРАЏОСКИ	73-84	ОБРЕДНО – РЕЛИГИСКИОТ ЖИВОТ НА МУСЛИМАНСКОТО НАСЕЛЕНИЕ ОД СЕЛО КАНАТЛАРЦИ -ПРИЛЕПСКО
Marinko ZEKIĆ	85-94	POLITIČKI PLURALIZAM U ISLAMSKOJ PRAVNOJ TEORIJI I PRAKSI
Petryk BOROWIAK	95-101	O WYBRANYCH NAZWACH POLSKICH ZESPOŁÓW FOLKOWYCH
Karen KUHN	103-109	MYSTICS IN CONVERSATION : JOHANNA BRANDT & BABA VANGA
		ИЗВЕШТАИ / REPORTS
Трајче НАЦЕВ	113-122	КОНЗЕРВАТОРСКО-РЕСТАВРАТОРСКИ РАБОТИ НА ОБЈЕКТ СТОА, НА АРХЕОЛОШКИОТ ЛОКАЛИТЕТ ВАРДАРСКИ РИД – ГЕВГЕЛИЈА
Antonio JAKIMOVSKI Marjan JOVANOV	123-131	THE GOLDEN HOARD FROM TREMNIK – ORMANOV GROB
		РАСПРАВИ И КРИТИКИ / DISCUSSIONS
Христијан ТАЛЕВСКИ	135-146	АНГАЖИРАНАТА АРХЕОЛОГИЈА КАКО ПСЕВДОАРХЕОЛОГИЈА

		ПРИКАЗИ И РЕЦЕНЗИИ / BOOK REVIEWS
Елица МАНЕВА	149-155	ПРИКАЗ НА ДЕСЕТ КНИГИ ОД ПРОЕКТОТ „НАЈЗНАЧАЈНИТЕ ВРЕДНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРНОТО И ПРИРОДНОТО НАСЛЕДСТВО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“
		Библиографии / Bibliographies
Орданче ПЕТРОВ	159-207	БИБЛИОГРАФИЈА НА СПИСАНИЕТО БАЛКАНОСЛАВИЦА ТОМ 1-44 (1972-2015)

КОНЗЕРВАТОРСКО-РЕСТАВРАТОРСКИ РАБОТИ НА ОБЈЕКТ СТОА, НА АРХЕОЛОШКИОТ ЛОКАЛИТЕТ ВАРДАРСКИ РИД – ГЕВГЕЛИЈА

Трајче НАЦЕВ | Стручен труд
Факултет за образовни науки, УГД - Штип | прифатен: 20.01.2017
trajce.nacev@ugd.edu.mk | УДК 904 (497.715)

Апстракт: Во илудото се ирезентириани конзерваторско-реставраторските работи со делумна реконструкција на објектот Стоа, од класичниот период на археолошкиот локалитет Вардарски Рид – Гевгелија. Конзерваторско-реставраторските работи се изведени во 2001, 2002 и 2008 година, врз основа на илудно изработени два Елаборации за конзервација, реставрација и реконструкција во 2001 и 2008 година.

Клучни зборови: стоа, конзервација, реставрација, реконструкција, суилструкција, суилструкција

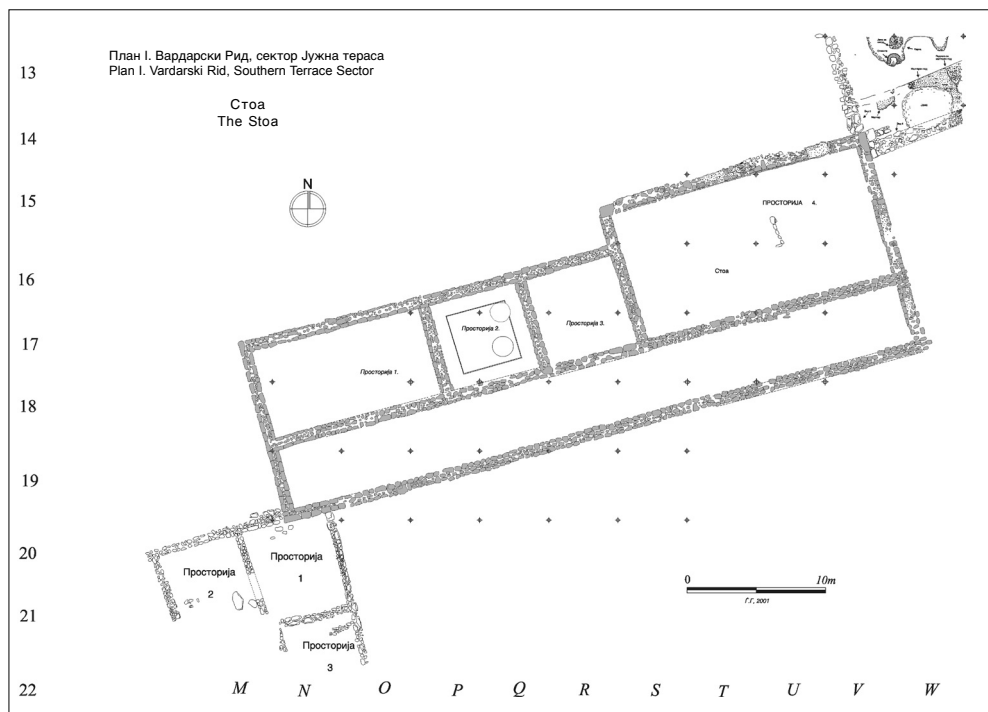
Археолошкиот локалитет Вардарски Рид (сл.1) се наоѓа на северната периферија на градот Гевгелија, на десниот брег на реката Вардар. Зазема централна позиција во Гевгелиско, со доминантна и стратегиска положба над Гевгелиското поле, градот Гевгелија и долината на реката Вардар.

Локалитетот го сочинуваат два карпести рида, повисок и пострмен западен рид и понискиот и поблаг источен рид, поврзани меѓу себе со благо седло, отворено од едната страна кон коритото на реката Вардар, а од другата кон ниските терени на денешна Гевгелија. Позицијата и морфолошките особености на локацијата дозволувале таа да биде населена низ вековите на праисторијата и антиката.

Монументалниот јавен објект, подигнат е на јужната тераса на ридот 2, кој припаѓа на втората градежна фаза од раноантичката населба 5 – 4 век пред н.е. и по сите критериуми одговара на еден вид антички трговски центар или Стоа (пл. 1, сл. 2).

Стоата во основа има форма на латинската буква „L“ ориентирана североисток – југозапад со должина од 47.90 м и ширина од 13.20 м и со вкупна површина од 632,28 м² Централниот или носечкиот ѕид објектот го дели на два дела: северен и јужен. Во северниот дел се сместени четири простории, а по целата должина на јужниот дел бил сместен тремот, отворен кон плоштадот на објектот (пл.1, сл.2).

¹ Драги Митревски, *Шаромакедонскиот град на Вардарски Рид* (Скопје : Музеј на Македонија, 2001).



План 1 - Вардарски рид, сектор Јужна тераса (изработил Ѓ. Гушев)

Просторија 1, има правоаголна просторија со димензии 12,25 X 6.50 м, со под од непечена тула.

Просторија 2, има квадратна форма со димензии 6.50 X 6.50 м со малтерен под (супструкција) кој бил изработен од крупен чакал во варов малтер (сл.3; пл.1).. Најверојатно, супструкцијата била поставена како подлога за мозаик. Во оваа просторија при археолошките истражувања бил откриен и фрагмент од фреска поставен на тенок слој од глина и варов малтер².

Просторија 3, исто како и просторија 2 има квадратна форма со димензии 6.50 X 6.50 м со под од непечена тула (пл.1).

Просторија 4, која е далеку поголема од другите простории има правоаголна форма со димензии 18.60 X 9.40 м, со под од набиена земја (пл.1).

Јужниот дел од Стоата има правоаголна форма со дим 46.30 X 4.30 м и претставува отворен трем кон плоштадот и истовремено комуницира со четирите простории.

Начин на градење

Супструкција

Супструкцијата на Стоата била градена во техника *opus caementicum*, изведена од речен камен кој меѓу себе бил поврзуван со глина, на претходна изнивелирана карта.

² Фреската е извадена од стручни лица од Националниот конзерваторски центар, Скопје.



Слика 1(горе)- Панорама на археолошки локалитет Вардарски Рид -Гевгелија; **Слика 2(доле лево)**- Стоата во текот на археолошките истражувања; **Слика 3(доле десно)**- просторија 2 по археолошкото истражување

Супструкцијата е со различна ширина и длабочина, во зависност од носечката конструкција на сидовите и од подлогата.

Длабочина од 1.20 до 2.20 м и ширина од 1.20 м се појавува кај супструкција која има поголема длабочина и поголема носивост и кај подлога која спаѓа во категорија на слабо земјиште, односно кај централниот, западниот и источниот сид.

Супструкција со помала носивост и со цврста подлога има длабочина од 0.50 м и ширина од 0.80 м и се појавува кај преградните сидови меѓу просториите и јужниот стилобатен сид, каде исклучок прави централниот дел од супструкцијата која има длабочина од 2.20 м, која лежи врз културен слој од железното време³, (сл.4).

Исклучок прави супструкцијата на северниот сид која е со најмала длабочина од 0.10 м, а на поедини места е фундирана на претходно изnivelирана карпа. Ширината на супструкцијата ја прати ширината на суперструкцијата.

³ Александра Папазоска, „Слоеве од железното време на Вардарски Рид“, во *Вардарски Рид* Том I, ур. Драги Митревски (Скопје : Фондација

Вардарски Рид ; Филозофски факултет - Скопје, 2005.115-149.



Слика 4 (лево) - Субструкција на јужниот сид од стоата поставена врз питос од културниот хоризонт од железното време;
Слика 5 (десно) - Северен сид

Сујерсџрукција

Јужниот стилобатен сид со ширина од 0.90 м, граден е од делкани камени блокови кои формираат рамна површина врз која биле поставувани дрвени столбови кои ја формираат колонадата. Врз основа на откриениот керамички фрагмент, постои размислување дека површината на дрвените столбови била украсувана со оплата од керамика, на која релјефно се претставени базата и канелурите на столбот⁴. Во прилог на ова е и податокот дека керамичкиот столб е шупливо лиен и не може да носи товар⁵.

Централниот, источниот, западниот, преградните сидови помеѓу просториите и дел од внатрешното лице на северниот сид, биле градени во техника *opus quadratum* со ширина од 0.80 м, од убаво делкани, различни по големина камени блокови од дацит, кои меѓу себе биле поврзувани со тенок слој на глина. Блоковите се со едно обработено лице и со различна висина и должина. Јадрото на сидот било исполнето со глина, ситни камења и градежен шут (имбрекси, тегули, садова керамика).

Ваквиот начин на градење бил во првата градежна фаза. Во втората градежна фаза преградните сидови, над цоклето кое било формирано од убаво делканите камени блокови, биле градени со плитар.

Северниот сид на Стоата се разликува од останатите сидови по начинот на градење. Источната половина на внатрешното лице, на просториите 1, 2 и 3 е изведена во техника *opus quadratum* од необработени големи камени блокови од песочник и бигор кои меѓу себе биле поврзувани со глина. Во просторија 4, внатрешното лице било сидано во техника *opus quadratum* од убаво делкани камени блокови, идентично како и кај централниот, источниот, западниот и преградните сидови, а над нив се поставувани големи необработени камени блокови (сл. 5). Надворешното лице на северниот сид е сидано во техника *opus incertum* од

4 Емил Сламков, „Дел од класичната агора на Вардарски Рид“ во *Вардарски Рид Том I*, ур. Драгги Митревски (Скопје : Фондација Вардарски Рид ;

Филозофски факултет - Скопје, 2005), 159-179.
5 Сламков, Вардарски, 159 -179.



Слика 6 (лево) - Конзерваторски работи на централниот дел на јужниот стилобатен ѕид
Слика 7 (десно) - Западен ѕид по конзерваторските работи

средно големи речни камења кој помеѓу себе биле поврзувани со глина. Јадрото на ѕидот било исполнето со ситен камен и градежен шут, исто така, поврзувани помеѓу себе со глина.

Конзерваторско- реставраторски работи

Конзерваторско- реставраторските работи се изведени во 2002 и во 2009 година. Во 2002 година се извршени конзерваторско-реставраторски работи на супструкцијата и суперструкцијата на Стоата, а во 2009 година, решавање на дел од подот во тремот.

Конзерваторско-реставраторските работи се изведени во три фази:

1. Конзерваторско-реставраторски работи на супструкцијата
2. Конзерваторско-реставраторски работи на суперструкцијата
3. Решавање на подовите

Супструкција

Кај супструкцијата е извршена демонтажа на откриените ѕидови од објектот и вадење на градежниот материјал сè до протохумосот, односно до самата карпа⁶. Посебен проблем при конзервацијата на супструкцијата претставуваше јужниот стилобатен ѕид на тремот, кој во централниот дел беше целосно демонтиран со археолошките истражувања (сл.4)⁷.

По демонтажата на супструкција, извршено е целосно чистење на лежиштата на

⁶ Ваквата постапка е применета поради изведбениот елаборат за конзервација, каде по конзерваторските работи на сочувани делови, требаше да се направи целосна реконструкција на објектот со современи материјали (стакло). За жал до целосна реконструкција на истиот не дојде но се надевам дека во блиска иднина и тоа ќе

случи со што и конзерваторските-реставраторски работи кои беа изведени со таа цел ќе бидат оправдани.

⁷ Субструкција во овој дел е отстранета поради археолошките истражувања, кои беа во тек на овој дел од објектот со цел утврдување на длабочината на субструкцијата и постари културни хоризонти.



Слика 8 - Северен сид по конзерваторско реставраторските работи

суперструкцијата од земја, трева и корења од коров. По овој зафат извршено е полнење на супструкцијата во техника *opus caementicum*, со истиот камен (кој претходно беше припремен) во продолжен малтер, сè до висината која ја имаше субструкцијата пред демонтажата.

Централниот дел на супструкцијата на јужниот стилобатен сид, кој беше деменотиран, прво беше наполнет со земја и камен до висина од 1.40 м (сл. 6). Потоа беше поставена армирана бетонска греда која навлегува во источниот и западниот дел на супструкцијата, со ширина од 1.00 м и висина од 0.40 м. Над армираната бетонска греда е извршено надсидување на супструкцијата во висина од 0.40 м во *opus caementicum*, сè до висината на прагот од стилобатниот сид.

Суперструкција

Конзерваторско-реставраторските работи на суперструкцијата беа изведени по создавањето на условите, односно по завршувањето со конзерваторско-реставраторските работи на супструкцијата.

Сите сидови од Стоата при решавањето на супструкцијата беа демонтирани. Демонтажата беше изведена со претходна припрема на техничката документација, каде секој блок од сидот беше нумериран.

Враќањето на блоковите и не беше така лесна работа, бидејќи поголем дел од нив беа толку мали и нивното враќање во сидот одеше многу тешко поради нивелацијата.

Помеѓу блоковите на источниот, западниот, преградните сидови и кај делови од северниот сид, во текот на демонтажата беше констатиран тенок слој од глина заради полесно врзување на блоковите. Тенкиот слој од глина при враќањето на блоковите кај споменатите сидови беше заменет со тенок слој на продолжен малтер. Со ваквиот начин повторно ја добивме минималната фуга помеѓу блоковите.

Кај необработените поголеми камени блокови, исто така, при враќањето беше употребен продолжен малтер, со истата големина на фугата како пред демонтажата.

Источен сид, надсидувањето е изведено минимално во северниот дел на сидот, додека во јужниот дел е нагласена само супструкцијата, бидејќи недостасуваат камените блокови од сидот.



Слика 9 -
Просторија 2 по
решавањето на
подот

Западен ѕид (сл.7), вратени се сите камени блокови како пред демонтажата, а се поставени и неколку нови кои беа откриени покрај надворешното лице на ѕидот. При решавањето на јужниот дел од овој ѕид беше конзервиран и аголот кој го затвора и тремот со истите блокови кои ги имаше по откривањето. Висината на аголот е зголемена, исто така, со еден ред на камени блокови кои беа откриени покрај надворешното лице на аголот на тремот.

Северен ѕид (сл.8), вратени се сите необработени камени блокови кои го формираат внатрешното лице и речните камења кои формираат рамка околу нив. Во просторија два прво се вратени обработените камени блокови, а врз нив беа поставени необработените камени блокови. Надворешното лице на северниот ѕид беше конзервирано во техника *opus incertum*, со речен камен кој помеѓу себе е поврзуван со продолжен малтер. Јадрото на ѕидот е исполнето со ситен камен и со продолжен малтер.

Со решавањето на подовите на објектот опфатени се подовите во просторија 2 и во тремот. Останатите простории ќе бидат предмет на конзервација во периодот што претстои.

Пред отпочнување со решавањето на подовите, иако во споменатите простории каде не е решен подот, е извршено хемиско третирање на целата површина во четирите простории и тремот, со цел, искоренување на тревите и коровот.

Просторија 2

По хемиското третирање на оштетените делови од малтерниот под е поставен слој со ризла, со гранулација од 0.02 м во продолжен малтер. Малтерниот под по сушењето е обработен и тој е многу близок до стариот малтерен под (Сл.9).

Трем

По хемиското третирање е извршена припрема и поставување на неправилни големи камени плочи во западниот дел на тремот. Камените плочи се поставени во слободен простор, во песок, а фугите помеѓу нив се затворани со продолжен малтер, со додаток на

8 Конзерваторско-реставраторските работи на подот во тремот се изведени од страна на НУ Завод за заштита на спомениците на културата

и музеј Струмица, под раководство на Славица Тасева архитект, советник- конзерватор.



Слика 10 - Стоата по конзерваторско-реставраторските работи, снимено од запад

оксидна боја и бреча⁸.

Затворање на фугиите

Затворањето на фугите е изведено со продолжен малтер, со додаток на оксидна боја и бреча, за да се добие боја на продолжниот малтер, приближно на жолтеникавата глина. Особено е водено сметка на круната на сидовите фугата да се исполни така што атмосферската вода да може да истекува и да не се задржува. По затворањето на фугите е извршена и нивна обработка.

Завршни согледувања

Конзерваторско-реставраторските работи се изведени врз основа на претходно изготвени два елаборати: за конзервација и реконструкција во 2002⁹ и за конзерваторско-реставраторски работи 2007¹⁰.

При изведувањето на конзерваторско-реставраторските работи на Стоата, особено е водено сметка, камените блокови без разлика на големината, повторно да бидат вратени на своите места и на иста висинска кота како по откривањето, а со тоа воедно беше запазена и старата градежна техника *opus quadratum*. Како врзивно средство не ја

⁹Елаборатот за конзервација и реконструкција со бр.03-190/1 од 26.03.2002 година, е изготвен од авторот на овој текст д-р Трајче Нацев и архитект Билјана Куфојанакис, за потребите на Музеј на Македонија Скопје.

¹⁰ Елаборатот за конзервација и реконструкција е изготвен од авторот на овој текст за потребите на НУ Завод за заштита на

спомениците на културата и музеј Струмица, како резултат на новиот закон за културно наследство, кој беше донесен во 2007 година.

*Илустративен материјал од документацијата на Вардарски Рид.



Слика 11 - Стоата по конзерваторско-реставраторските работи , снимено од запад

употребивме глината од причина што објектот не е покриен, а воедно и на археолошкиот локалитет Вардарски Рид, нема физичко обезбедување и поради овие причини може повторно да дојде до оштетување на објектот од атмосферската вода, мразот и влагата, а секако и од човечки фактор. Поради тоа употребивме продолжен малтер со додаток на бреча и оксидна боја со што добивме приближно боја на жолтеникава глина.

На објектот е изведена минимална реконструкција кај оние сидови за кој имавме елементи и тоа на внатрешното и надворешното лице на источниот сид кај просториите 1, 2 и 3, и на централниот сид на просторија 2.

Со конзерваторско-реставраторските работи и со делумната реконструкција на стоата (сл. 10 и 11) постигната е целта, а тоа е максимална конзервација со минимална реконструкција, со што е спречено понатамошното пропаѓање на објектот и тој е доведен во фаза на презентација пред пошироката научна и културна јавност.

SUMMARY

**CONSERVATION AND RESTAURATION OF STOA BUILDING AT THE ARCHEOLOGY SITE
VARDAR HILL-GEVGELIJA**

Trajče NACEV

Monumental public building, is a part of the second phase of the ancient settlement V-IV century BC after all the criteria corresponding to a kind antique mall or Stoa, located on the archaeological site Vardar Hill on the northern frontier above the Gevgelija valley.

Stoa basically has the shape of the letter "L" oriented northeast - southwest with a length of 47.90 m and a width of 13.20 m. and a total area of 632,28 m². Central or the main wall divides the building into two parts: north and south. In the northern part there are four rooms and along the southern part there is a porch, open to the square of the building as a whole.

Conservation and restoration works and partial reconstruction were performed in three phases: conservation and restoration works on the substructure, the superstructure and solving the floors.

In the substructure, complete removal of stones and returning the same (but instead of clay extended plaster technique was used opus caementicum) was executed.

During the restauration, the stone blocks were firstly dismantled from the walls of Stoa, then cleaned and numbered. Returning them to their original position instead of yellowish clay-that was originally used-we used mortar as adhesive material. Nevertheless, while conserving and restoring, the techniquis of old masonry were used.

Minimum reconstruction was performed on the building walls that had elements, such as inner and outer face of the east wall in the premises 1,2 and 3, and the central wall of the premises 2.

Resolving the floors was performed in premises 2 fully and partly on the porch in the west part.

Putting the parts of the building together we used mortar together with a mixture of breccias and oxide colour in order to have that specific yellowish look, taking into account in particular the crown of the walls to be also protected from the rainwater.